

Female CAPTAIN TEMT DE AMSTERDAMSE GRACHTEN

Tekst: Marieke Davidse, Foto's: Douwe Spoelstra

Met heldere stem, verfrissend beeldende uitleg en humor loodst ze me door de Amsterdamse grachten. Nicolien Schwippert, vaarinstructeur: 'Eerst roer, dan gas!'

Leve het openbaar vervoer! Ik ben te laat en haast me vanaf het Amstelstation over de Berlagebrug – een van de 1300 bruggen die Amsterdam rijk is. Ik herinner me dat in mei 1945 over deze brug de Engelsen en Canadezen Amsterdam binnen denderden. Daarmee bevrijdden zij onze hoofdstad van vijf jaar bezetting. Ik sla linksaf en een paar minuten later stap ik aan boord bij mijn vaarinstructeur Nicolien Schwippert. Ze woont met haar gezin op een historisch vrachtschip: een Belgische Luxe Motor. Tegen het vrachtschip dobbert op de Amstel haar gerestaureerde, stalen reddingssloep van 7,5 meter, waarop ik vaarles ga krijgen. Mijn hart bonkt in mijn keel; deze sloep staat namelijk bekend om zijn 'weg zwevende kop'. Hoe houd ik in hemelsnaam 7,5 meter staal in bedwang met dat stuurwiel-tje, zonder boegschroef?

Met de opmerking: 'de motor is de basis van je schip' opent Nicolien de klep op het achterschip. Ook dat nog: ze vindt dat we de motor moeten controleren. Ik staar met het zweet in mijn handen naar het motorblok en voel mijn weerstand groeien. Wat is wat? Ik weet nog steeds niet welk klepje ik moet openen als ik bij mijn auto ruitenwisser-

Brrr de motor

vloeistof wil bijvullen. Het is me al tig keer uitgelegd, maar het boeit niet en daarom delete ik 't blijkbaar. Ze wijst en legt uit. 'De v-snaar is goed op spanning. Kijk maar, ik kan de snaar een centimeter indrukken', beoordeelt Nicolien. De v-snaar is essentieel voor de aandrijving van de koelwaterpomp en de dynamo, die de accu oplaadt, zodat je de motor kunt starten. Ze leidt me langs de dynamo, de accu en vertelt me over de stalen zuigers en de krukas, die uitzetten door de warmte en dus gesmeerd en gekoeld moeten worden. 'Controleer altijd het smeeroliepeil' waarschuwt Nicolien en laat me de peilstok zien. Dan naar de keerkoppeling, 'dat ding' achter het motorblok, dat zorgt voor de draaiing van de schroef, waardoor het schip voor- of achteruit kan.

Denk vooruit en maak eerst je plan

VROUW AAN BOORD

Vrouwen op schepen is van alle tijden en alle zeevarende culturen. Hoewel er in de Nederlandse marine pas sinds begin jaren tachtig van de vorige eeuw officieel vrouwen in krijgsfunctie zijn, varen er al eeuwenlang vrouwen en meisjes mee. Varende vrouwen kun je onderverdelen in vijf groepen. Als eerste de vrouwen die verkleed als man aanmonsterden. Dan waren er de vrouwen van (marine)officieren die na hun huwelijk huis en haard verruilden voor een leven aan boord. De derde groep bestond uit de dokters en verpleegsters. De vierde waren de prostituees. Tot slot waren er de vrouwelijke machthebbers of piraten zoals de tot de verbeelding sprekende Anne Bonney* (1700 -1782) en de Ierse Grace O'Malley (1530 – 1603).

De meest gefotografeerde brug van Nederland wordt genomen

BATEAULIENS GRACHTENVAARTIPS

1. Houdt altijd stuurboordwal
2. Rondvaartboten hebben voorrang, roeiers ook
3. Vaar niet dicht achter een rondvaartboot; het schroefwater kan je sloep uit koers brengen
4. Ken de draaicirkel, de schroefwerking en de stopweg van je sloep, zo lukken alle smalle doorgangen en bruggetjes in de grachten
5. Vaar rustig, dan zijn onverwachte manoeuvres en onoverzichtelijke kruisingen makkelijker te doen

Meer tips? Kijk op www.bateaulien.nl

Ook hier checken we het oliepeil. 'Andere olie dan in het motorblok, deze is dunner en zuurder.' Ik kijk haar bewonderend aan en grijns. Ze heeft het voor mekaar: ik snap 't! Dat heeft manlief in al die jaren niet voor elkaar gekregen. Vreemde ogen dwingen of is het haar vrouwelijke touche?

De dieselmotor moet twee minuten voor-gloeien. Ik tel de seconden af, grijp het roertje en kijk haar verwachtingsvol aan. We gaan, trossen los! Toch? 'Wat is je plan?' vraagt ze. 'Hoe vaar je weg? Waar wil je heen? Heb je de wind gelezen? In welke volgorde gooi je de lijnen los?' Ze ziet mijn teleurstelling en kijkt me lachend aan: 'Je moet echt een plannetje hebben. Het toverwoord bij varen is anticiperen.' Oké dan. De wind. De wind staat op de kop en, achter me, bij de Berlagebrug zijn donkere plekken op het water zichtbaar: windvlagen. Handig om te weten als je in een sloep met wegwaaijend vaart. Vervolgens bespreken we de theorie van de wegvaar manoeuvre met behulp van een miniatuurbootje en dan is het tijd voor het echte werk. De voorspring gebruiken we als hefboom, die gaat als laatste los. Eerst vooruit – naar stuurboord sturend – komt de kont van de wal. Voorspring los maken, dan achteruit varend – nog steeds naar stuurboord – komt de neus los. Nu in z'n vooruit en draaien. Amsterdamse grachten, here we come! 'Eerst je roer, dan pas gas!' roept mijn instructeur.

Slapeloze nachten had de Amsterdamse burgemeester Hudde ervan. Zijn stad overstromde om de haverklap en de vervuilde grachten zorgden voor stankoverlast en ziekten. De slimme Hudde was niet voor een gat te vangen en ontwierp meer dan 300 jaar geleden een systeem van sluisen, watermolens en peilstenen om de stad te beschermen tegen overstromingen en te zorgen voor afvoer van het vervuilde grachtenwater. Voor ons zien we de Amstelsluisen, die onderdeel uitmaakten van het door Hudde bedachte, ingenieuze systeem. 'Welke van de vier neem je?' wil Nicolien weten. 'Het tweede sluisgat, daar waar ik twee groene lichten zie', antwoord ik braaf. 'Ze zijn aan het spuien in de stad, zie je 't stromen?' Weer in het rustige vaarwater van de Prinsengracht duikt de snor van een rond-

Vrouw aan het stuurwiel

vaartboot op. 'Opziji', brul ik, 'ik krijg vaarles!' Niet dat dat iets helpt; onverstoort stoomt de tegenligger op. 'Iets meer gas om bestuurbaar te blijven, anders worden we opzij gezet,' geeft Nicolien tegengas en 'tegen de golven insturen.' Ai ai, female captain!

'We draaien zo vanuit de Prinsengracht de Reguliersgracht in. Lekker scherp bochtje', verheugt Nicolien zich. Na het waterlezen maken we een prachtige, kleine draaicirkel. 'Motor in zijn vrij en kijken of er iemand aankomt', adviseert ze en dan 'kom maar, helemaal insturen. Let op het pilaartje van de brugleuning, dat staat precies op het midden van de brug.'

Naar de Amstel terug tuffend refereert Nicolien grijnzend aan mijn motorweerstand: 'Ik herken dat. Ik vond de gietijzeren gloeikopmotor in ons oude vrachtschip eerst ook een eng ding. Ik doorbrak mijn angst door een cursus te doen. Langzaam maar zeker snapte ik dat oude blok en nu zijn we vrienden; ik kan ermee lezen en schrijven.' Op mijn vraag of haar watergeenen overgeërfd zijn, schudt ze ontkennend haar hoofd. 'Ik ben geboren, maar niet gotten op een Ijsselaakje. Mijn ouders worden niet warm of koud van watersport, maar ik voel me intens gelukkig op het water.' ♡

PROBEER HET ZELF TIJDENS DE NATIONALE SLOEPENSHOW 25 EN 26 JUNI IN LELYSTAD

Nicolien Schwippert van Bateaulien is tijdens de Nationale Sloepenshow beide dagen aanwezig om je te laten ervaren hoe het is om een sloep te besturen. Gemotiveerde vrouwen kunnen zich in de stand van Godevaert, bij Nicolien melden. Zarro Sloepen & Loungeboten stelt één van zijn modellen beschikbaar om je dat unieke, vrije gevoel te laten ervaren. Twee keer per dag vaart Nicolien met een kleine groep uit en leert je de beginselen van het sloep varen.

Interactief, beeldend, op maat en in kleine groepen

DE THEORIE

Voor het Vaarbewijs 1 en 2 moet je veel uit het hoofd leren. Vaarschool Bateaulien komt je in haar theorielessen tegemoet door een interactieve lesstijl met veel (foto)praktijkvoorbeelden. Tijdens de laatste les van Vaarbewijs 1 vaar je ('s avonds) in Nicolien's sloep de grachten in en het IJ op, zodat de theorie zichtbaar en herkenbaar wordt. Vaarschool Bateaulien geeft Vaarbewijs 1 cursus, Vaarbewijs 2 cursus, Basiscertificaat Marifonie cursus en Privé's theorie. Een cursus of les op maat kan natuurlijk ook.

HET VAREN

Vaarschool Bateaulien geeft Kennismakingslessen, de Basiscursus Varen, Privé Vaarles of Vaarles op je eigen sloep. Tijdens de Basis Vaarcursus besteedt Nicolien aandacht aan: de veiligheid aan boord, de motorcontrole vóór, tijdens en na het varen, het af- en aanmeren, manoeuvres, communicatie aan boord, ander scheepvaartverkeer en hun eigenschappen, voorrangregels, lijnen beleggen, basis schiemanwerk en waterkaarten/ almanakken.

CAPTAIN ARRANGEMENT VOOR VROUWEN EN MANNEN

Tem de Amsterdamse grachten aan het roer van Nicolien's sloep en ervaar zelf in een ochtend of middag hoe ontspannen sloepvaren kan zijn. 3 uur vaarles voor € 150,- in plaats van € 200,-, voor maximaal 4 personen
Telefoon: 06-55867751,
email: info@bateaulien, www.bateaulien.nl

VAARSCHOOL BATEAULIEN AMSTERDAM

Nicolien heeft zelf het Klein Vaarbewijs en Groot Pleziervaarbewijs, Basiscertificaat Marifonie en Marcom B en is CWO Motorboot A instructeur en examinator.
Telefoon: 06-55867751,
email: info@bateaulien, www.bateaulien.nl

www.bateaulien.nl